

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈ

ГОДИНА V

3

»ФИЛАТЕЛИСТА« ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Уређује редакциони одбор: Инж. Александар Ј. Петровић, Јован Јојкић,
инж. Мирко Вернер, Риста Аћимовић, Божидар Видовић, Михајло Јањић и
Милорад Бировљев

Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира 25. Тел. бр. 40-277

Лист излази друге половине сваког месеца.

Све рукописе, наруџбе, рекламације и све што се односи на лист слати на адресу:
Уредништво „Филателисте“ — Београд, Војводе Драгомира бр. 25.

Рукописи се не враћају.

САДРЖАЈ:

ПОЗИВ НА ГОДИШЊУ СКУПШТИНУ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ	33
САОПШТЕЊЕ ГЛАВНЕ ДИРЕКЦИЈЕ ПОШТА	34
Р. Аћимовић: ПОВОДОМ САОПШТЕЊА ГЛАВНЕ ДИРЕКЦИЈЕ ПОШТА	34
С. Остојић: ПРИВРЕМЕНА ИЗДАЊА СРПСКИХ ПОШТАНСКИХ МАРАКА	35
ИЗДАЊЕ ОД 1/14 НОВЕМБРА 1900 ГОДИНЕ	—
Р. Аћимовић: ТЕМЕ ЗА ДИСКУСИЈУ — ЗА ПРОПАГАНДНИ ИЛИ ЗА ФИ-	37
НАНСИСКИ УСПЕХ НАШЕ МАРКЕ У ИНОСТРАНСТВУ	39
Херберг: КАКО СЕ ИЗРАЂУЈУ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ	41
Др. Сл. Енсмингер: ИЗРАЖАЈНЕ МОГУЋНОСТИ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ	—
Инж. М. Вернер: ЛАЖНА ЗУПЧАЊА МАРАКА СРБИЈЕ СА ЛИКОМ КНЕ-	44
ЗА МИЛАНА	46
Д. Новак: РЕПАРАТЕРИ МАРАКА И ЊИХОВА УЛОГА У ФИЛАТЕЛИЈИ	47
ИЗДАЊА МАРАКА У 1952 ГОДИНИ	48
КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕТ	50
НАШЕ МАРКЕ	51
НОВЕ МАРКЕ	—
ВЕСТИ ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ	(корице)

»FILATELISTA« ORGANE DE L'UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Propriétaire et éditeur: UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Comité de rédaction: ing. Aleksandar J. Petrović, Jovan Jojkić, ing. Mirko Verner,
Rista Aćimović, Božidar Vidović, Mihajlo Janjić et Milorad Birovljev

Rédacteur en chef: Aleksandar J. Petrović, Vojvode Dragomira 25, Tel. 40-277.

La Revue paraît au cours de la seconde moitié de chaque mois.

Manuscripts, commandes, réclamations et tout ce qui se rapporte à la Revue doit être envoyé
à l'adresse: Uredništvo »Filateliste«, Belgrade, Vojvode Dragomira 25.

Les manuscrits ne se renvoient pas.

SOMMAIRE

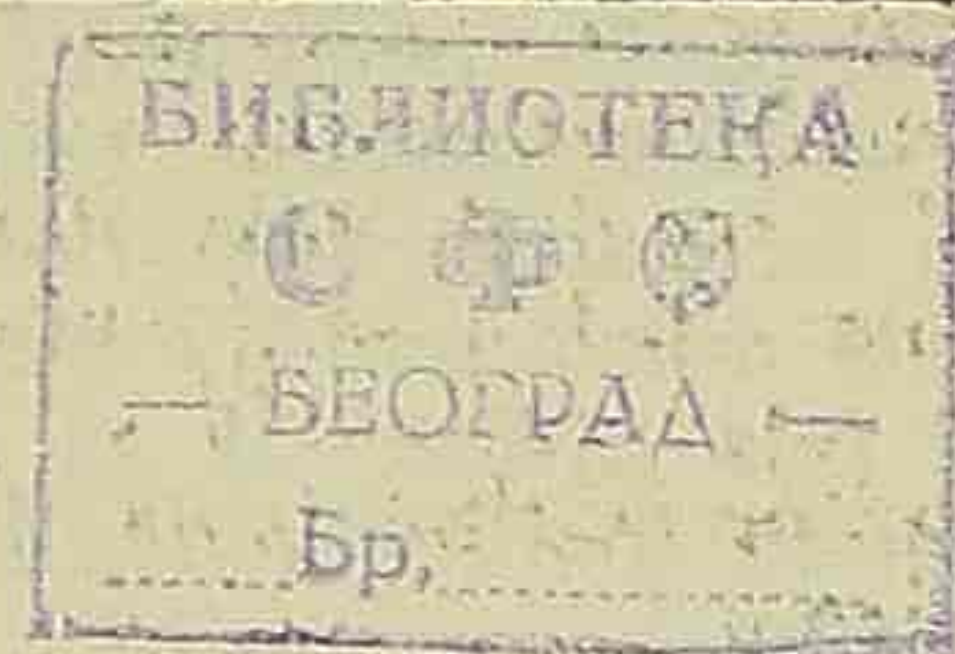
INVITATION à l'Assemblée annuelle de l'Union des philatélistes de Serbie (33) —
INFORMATION donnée par la Direction générale des Postes (34) — R. Aćimović:
A propos de l'Information donnée par la Direction générale des Postes (34) — S.
Ostojić: Emissions provisoires des timbres-poste serbes — Émission du 1/14 novem-
bre 1900. (35) — R. Aćimović: Thèmes à discuter — Pour le succès propagandiste ou
financier de nos timbres-poste à l'étranger (37) — Herberg: Exécution de timbres-
poste (39) — Dr Sl. Ensminger: Possibilités expressives de timbres-poste (41) —
Ing M. Verner: Dentelures fausses sur les timbres-poste serbes à l'effigie du Prince
Milan (44) — D. Novak: Réparateurs des timbres-poste et leur rôle dans la philatélie
(46) — Emissions de timbres-poste en 1952 (47) — A travers le monde philatélique
(48) — Nos timbres-poste (50) — Nouveaux timbres-poste (51) — Nouvelles de la
Fédération des Philatélistes de Yougoslavie.

ПАЖЊА!

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН
УРЕДНИШТВА И АДМИНИСТРАЦИЈЕ
„ФИЛАТЕЛИСТЕ“ 104 — Т — 502

Цена овог
броја дин.

20

ПОЗИВ на V редовну годишњу скупштину Савеза филателиста Србије

НА ДАН 29 МАРТА 1953 ГОДИНЕ ОДРЖАЋЕ СЕ V РЕДОВНА ГОДИШЊА СКУПШТИНА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ У БЕОГРАДУ У 9 ЧАСОВА ПРЕ ПОДНЕ СА ОВИМ ДНЕВНИМ РЕДОМ:

- 1) Избор радне управе, записничара и оверача записника.
- 2) Бирање прегледача пуномоћија делегата.
- 3) Извештаји: а) Управног одбора;
 б) благајника,
 в) Надзорног одбора,
 г) Суда части.
- 4) Расправа о извештајима и давање разрешнице управи.
- 5) Предлози Управе Савеза, подружница, чланова и жалбе.
- 6) Бирање нове управе.
- 7) Бирање делегата за скупштину Савеза филателиста Југославије.

ПРЕМА ПРАВИЛИМА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ „СКУПШТИНУ САЧИЊАВАЈУ ДЕЛЕГАТИ, КОЈЕ БИРАЈУ ПОДРУЖНИЦЕ — ПОВЕРЕНИШТВА ИЗ РЕДОВА СВОГА ЧЛАНСТВА И ТО НА СВАКИХ ЗАПОЧЕТИХ 20 РЕДОВНИХ ЧЛАНОВА ПО ЈЕДНОГ ДЕЛЕГАТА“.

ДЕЛЕГАТИ МОРАЈУ ДОНЕТИ УРЕДНА ПУНОМОЋЈА ОД СВОЈИХ ПОДРУЖНИЦА — ПОВЕРЕНИШТАВА.

ПРЕДЛОЗИ И ЖАЛБЕ МОРАЈУ СТИЋИ УПРАВНОМ ОДБОРУ САВЕЗА НАЈДАЈЕ ДО МАРТА (НА АДРЕСУ САВЕЗА — ПОШТ. ФАХ 702), ДА БИ СЕ МОГЛИ ИЗНЕТИ ПРЕД СКУПШТИНУ.

МЕСТО ОДРЖАЊА СКУПШТИНЕ БИЋЕ НАКНАДНО САОПШТЕНО.

СВА БЛИЖА ОБАВЕШТЕЊА МОЋИ ЋЕ ДЕЛЕГАТИ ДОБИТИ ЛИЧНО У КАНЦЕЛАРИЈИ САВЕЗА — БУЛЕВАР РЕВОЛУЦИЈЕ БРОЈ 1 (ЗГРАДА БИОСКОПА „БЕОГРАД“).

У П Р А В А

Saopštenje Glavne direkcije pošta

Povodom članka »Pogrešna shvatanja uloge Saveta pri Glavnoj direkciji ptt« objavljenog u br. 11—12 »Filateliste« iz 1952 godine, daje se sledeće saopštenje:

Zbog opšte poznate činjenice da »izdavanje maraka nije samo običan administrativno-tehnički posao, nego ima i određen privredni, kulturno-propagandni, vaspitni i filatelistički značaj i rezultat, naša Poštanska uprava nije izdavala nijednu seriju maraka, a da se prethodno nije savetovala sa umetnicima, zainteresovanim institucijama ili društvenim organizacijama.

Još pre postojanja Saveza filatelista Jugoslavije, Poštanska uprava savetovala se sa filatelističkim stručnjacima i predstavnicima republičkih filatelističkih saveza po svim pitanjima izdavanja maraka, pa tako i o markama izdatim povodom 10-godišnjice ustanka 1951, koje se smatraju kao neuspele.

Osnivanje Saveza za izradu maraka je samo zvanično oformljenje onoga što se već odavno praktikovalo. U ovom Savetu, svi čla-

novi — predstavnici Saveza likovnih umetnika i Saveza filatelista kao i po potrebi predstavnici drugih institucija i društvenih organizacija, imaju pravo diskutovanja i predlaganja po svim problemima izdavanja maraka. To izričito nije bilo uneto u rešenje o formiranju Saveta i kada je postavljeno pitanje, da li se može na savetovanju raspravljati i o tiražu, distribuciji, analizi ranijih izdanja maraka itd., dobijen je odgovor od Direktora Glavne direkcije pošta da Savet može da raspravlja sva pitanja koja smatra potrebnim i korisnim.

Savet za izradu maraka Glavna direkcija pošta smatra u sadanjim uslovima za konstruktivno telo koje će joj pomoći po svim pitanjima izdavanja maraka o čemu su upoznati svi članovi Saveta. Stoga Glavna direkcija pošta smatra da je pomenuti članak subjektivan i netačan, dok je zaključak naveden u samom početku članka (u pogledu neshvatanja principa našeg državnog i društvenog uređenja) neumesan i lišen svakog osnova.

Povodom saopštenja Glavne direkcije pošta

Najosnovnija dužnost koju svaki filatelist — saradnik vašeg časopisa ima prema svojoj filatelističkoj organizaciji sadrži se, pre svega, u tome da objektivno i tačno informiše filatelističku i ostalu našu javnost o tekućim problemima iz života i rada organizacije i to na osnovu utvrđivanja činjenica. Upravo zbog toga smatram se obaveznim da, u vezi Saopštenja Glavne direkcije pošta, iznesem od onih činjenica, koje su bile povodom za napis »Pogrešna shvatanja uloge Saveta pri Glavnoj direkciji ptt«.

Iz pomenutog napisa nedvosmisleno se vidi da je kritici bilo podvrgnuto shvatanje *pojedina* iz Glavne direkcije pošta. Činjenice:

1. tekst nacrtu Pravilnika o izdavanju poštanskih maraka, koji je bio dostavljen SFJ-u i koji je kasnije, posle primedaba SFJ-a, povučen. U osnovi primedbe SFJ-a bile su slične primedbama, koje su iznete u napisu.

2. tekst prvog rešenja o osnivanju Saveta za izdavanje maraka, koje je bilo potpisano od strane direktora Glavne direkcije pošta. Iz toga rešenja se nije videla »uopšte poznata činjenica« da »izdavanje maraka nije samo običan administrativno-tehnički posao...«, nego naprotiv, u tom zvaničnom aktu — koji je članovima Saveta *usmeno* saopšten na prvoj sednici Saveta — stajalo da će se Savet baviti »sadržajnom, umetničkom i grafičkom stranom maraka«.

3. tekst zapisnika prve sednice Saveta od 8. XII. 1952 g. iz koga se vidi da je posto-

jalo shvatanje uloge Saveta koje je bilo predmetom kritike u našem napisu, i

4. svedoci — članovi Saveta drug. ing. ž. Đorđević, Đ. Andrejević-Kun, T. Krnjajić i dr., — učesnici u diskusiji o sadržini rada Saveta, koji su zastupali shvatanja suprotna onim koja su branili neki predstavnici Gl. direkcije pošta u Savetu.

Interesantno je da se u Saopštenju Glavne direkcije pošta uvek provlači termin »Savet za izradu maraka«, iako se radi o »Savetu za izdavanje maraka«. Nije se verovatno još stiglo da se terminologija saobrazi sadržini?

Dalje, treba konstatovati činjenicu da do danas članovima Saveta — predstavnicima SFJ-a, iako je proteklo više meseci od formiranja Saveta, nije uručeno rešenje o »zvaničnom oformljenju onoga što se već odavno praktikovalo«, ukoliko gornje Saopštenje možda ne treba shvatiti zamenom zvaničnog rešenja o osnivanju Saveta. Mislim da je van diskusije forma, kojom se jedna institucija ovakvog karaktera uvodi u život.

Autor napisa nije donosio nikakav zaključak u pogledu shvatanja Glavne direkcije pošta kao celine, nego je izrazio sumnju u pravilnost shvatanja *pojedina* iz Gl. direkcije pošta, što je takođe vidljivo, ako se prouči izlaganje prvog stava našeg napisa. Davati, prema tome, nekakvo drugojačije tumačenje tom izlaganju u najmanju ruku je neumesno. Zato smo u nedoumici, kako da shvatimo Glavnu direkciju pošta. Ona na jednoj strani jasno proklamuje da Savet smatra konstruk-

podrazumevajući ove cene za jednu seriju. Kao što se vidi tendencija kretanja cena bila je stalno čvrsta.

Poznato je međutim da se Zumstein katalog daje u štampu polovinom tekuće godine za narednu godinu, te su cene po Zumstein katalogu za 1953 godinu izraz formiranih cena na švajcarskom tržištu maraka u III kvartalu 1952 godine.

U novembru 1952 godine firma Scheurer iz Basela (prema podacima iz časopisa S. B. M. Zeitung br. 11 iz 1952 god.) nudi gornje marke uz cenu:

Dunavska konferencija	Sfrs. 0,75 za 1 seriju
V Kongres	Sfrs. 1,60 za 1 seriju
Košir	Sfrs. 1,— za 1 seriju

Videli smo ranije da su oglasi američkih firmi za ove naše marke objavljeni u oktobru 1952 godine, a već sledećeg meseca švajcarska firma Scheurer ide ispod cena koja beleži Zumstein u svom katalogu za 1953 godinu. S tim u vezi ne može se izbeći rasmatranje sledećih pitanja:

1) da li postoji kakva uzročna veza u kretanju cena ovih izdanja naših maraka u SAD sa otstupanjima koja je firma Scheurer u novembru 1952 godine izvršila od Zumstein-ovih cena, i

2) pošto se radi o neponištenim markama, da li cene koje se nude za ove serije u SAD ne predstavljaju jedan zabrinjavajući presedan čije se posledice tek mogu naslućivati i pretpostavljati.

Da budemo jasniji kod ovog drugog pitanja. Serije o kojima je reč nalaze se van tečaja. Čiste poštanske marke dok se nalaze u tečaju, kao vrednosni papiri sui generis, imaju prometnu cenu ravnu nominalnoj ceni. To istovremeno ne znači da prometna cena posle povlačenja maraka iz tečaja mora da bude ravna nominalnoj ceni. Međutim, eko-

nomski posmatrano, kupci neponištenih maraka u stvari vrše neku vrstu ulaganja u poštanske vrednosnice uz sopstveni rizik. Pri tome elemenat poverenja igra ogromnu ulogu i stvarno se na njemu najvećim delom temelji savremeni trgovinski promet poštanskih maraka. Ovo praktično treba da znači da kupci neponištenih maraka pristupaju sakupljanju maraka jedne zemlje u uverenju da neće doći u situaciju da kasnije te iste marke mogu nabaviti po ceni nižoj od nominale. Nije važno ovom prilikom pitanje da li je sakupljanje čistih maraka pravilan ili nepravilan smer u filateliji. Činjenica je da se veliki deo filatelističkog prometa obavlja posredstvom neponištenih maraka i zato ovu činjenicu treba primiti takvom kakva jeste. Prema tome, pitanje se sada može postaviti i ovako: da li cene pomenutih serija naših maraka u SAD neće uzdrmati poverenje koje filatelisti ostalih zemalja imaju u način prodaje naših maraka? I, u daljoj konsekvenci, da li to istovremeno ne predstavlja opasnost za sužavanje masovne propagandne baze, da se tako izrazimo, za našu marku? O ovim pitanjima svakako se može diskutovati, ali donositi bilo kakve zaključke bilo bi suviše preuranjeno.

Među više od 900 naših organizovanih članova — razmenjivača maraka sa inostranstvom ima znatan broj kvalifikovanih ekonomista. Međutim nije nam poznato da li je ko od njih sada prilazio studioznoj obradi ovih interesatnih pitanja iako nema sumnje u to da naši ekonomisti — razmenjivači maraka sa inostranstvom imaju svakako neposrednijih utisaka i tačnijih zapažanja od autora članka koji inače ne vrši razmenu sa inostranstvom. Zato očekujemo da će se kroz naš časopis, u diskusiji o ovim pitanjima, doći do mišljenja i predloga koji će biti dragoceni za iznalaženje najboljeg i najcelishodnijeg rešenja po istaknutom problemu.

Како се израђују поштанске марке

(По Херберу)

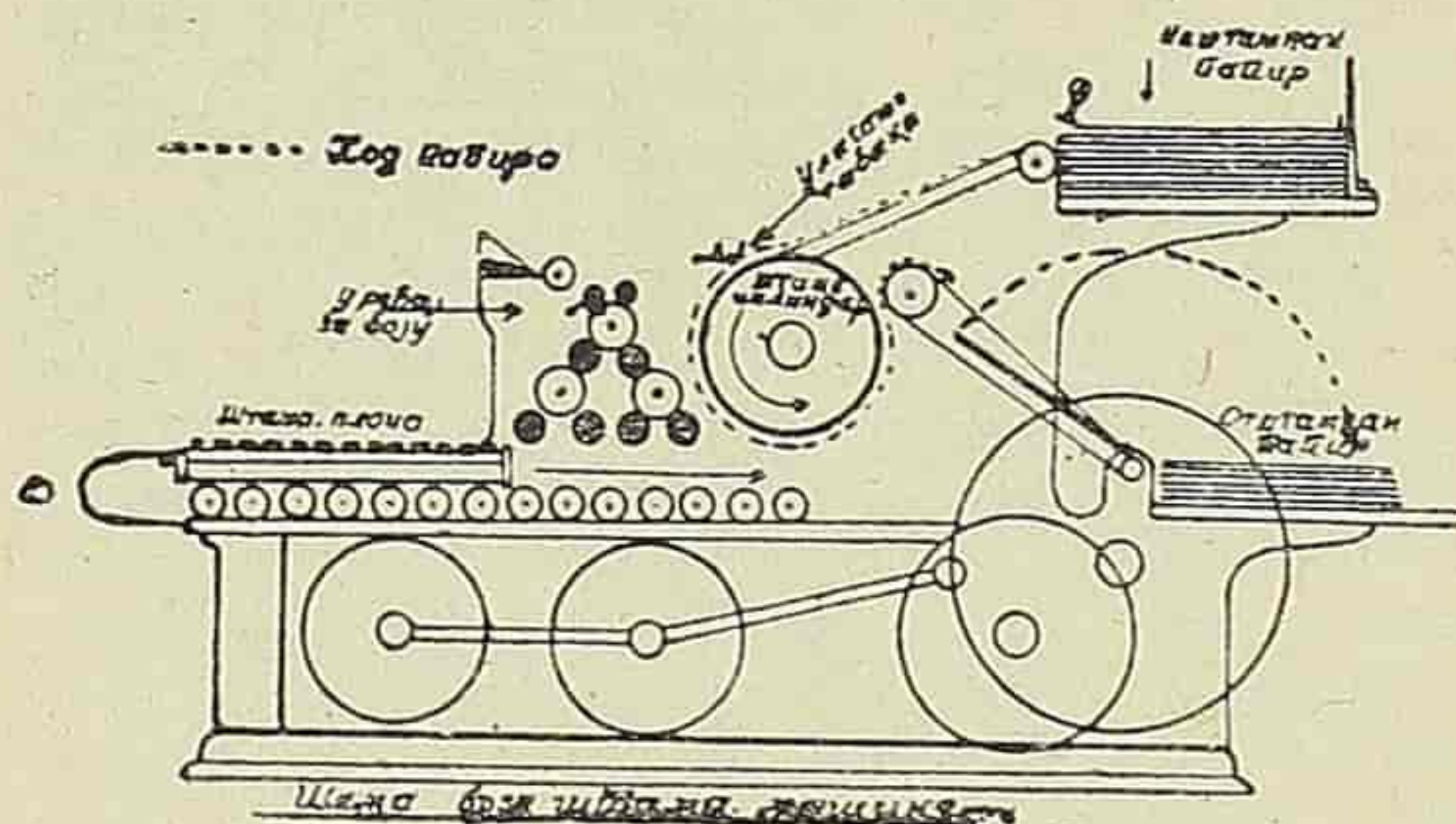
Поштанске марке су мали вредносни папири. Да би се фалсификаторима бар отежао рад, ако не и онемогућио, почеле су се већ од самог почетка предузимати заштитне мере при изради марака. Употребом Дикинсоновог папира добила је свака марка у папирној маси свилено влакно, које је са задње стране било видљиво. У Швајцарској се употребљавао влакнаст папир, у чијој маси се виде ситна разнобојна свилена влакна. Код немачких марака, после 1870 године, као и код многих других земаља употребљавао се безбојни рељефни тисак, код кога је средишњи део марке — у већини случајева грб — израђен јако рељефно. Употреба боја, које се растварају у води, онемогућила је

скидање жига са марака, тако да је тек хемиским путем могућно отстранити трагове жигова. Још једно заштитно средство било је „гофрирање“, утискивање шара у виду саћа у марку, чија се папирна влакна на тим местима пресеку; при жигосању продире боја за жигосање лако у папир, чиме се онемогућава уклањање трагова жигосања и поновна употреба марке. Исто тако примењивано је и нумерисање марака на задњој страни јасним цифрама. Слично је и са контролним словима, која су тако унета у два или четири угла марке, да се на читавом табаку не налазе две једнаке комбинације. Ово се на првим издањима Енглеске скоро увек примењивало. Заштитно средство, које

е и раније употребљавало, а у употреби је још и данас код готово свих поштанских марака, јесте водознак.

Кад се утврди потреба једне нове марке, управа пошта даје налог једном или неколицини графичара за израду пројектних цртежа. У већини случајева уметнику се саопшти у којој врсти штампе марке треба да буду израђене, да би се знао управљати у послу; јер, на пример, код растер-дубоке штампе он не сме да ради грубо и са пуним површинама, као код књиготиска. И фотографије могу да послуже као узорци за израду нове марке. Комисија прегледа пројектне цртеже и одлучује који би могао доћи у обзир за штампање.

Од сваког поднетог цртежа, који је одобрен за штампање мора да се изради један основни печат. Раније се овај печат резао у дрвету; данас пак, цртежи се режу у челику и то у огледалској слици. Гравери морају да имају врло много уметничке уметности и великог знања, као и да раде савесно, да би се основни печат слагао са поднетим цртежем. Пошто један табак садржи, већином, 100 марака, мора се овај основни печат умножити на начин који се добро показао у раду. У урезаном челику ојачава се тврдоћа и преноси на мекши челични прстен, опрезно, али снажним притиском. Овај се

Равна штампа

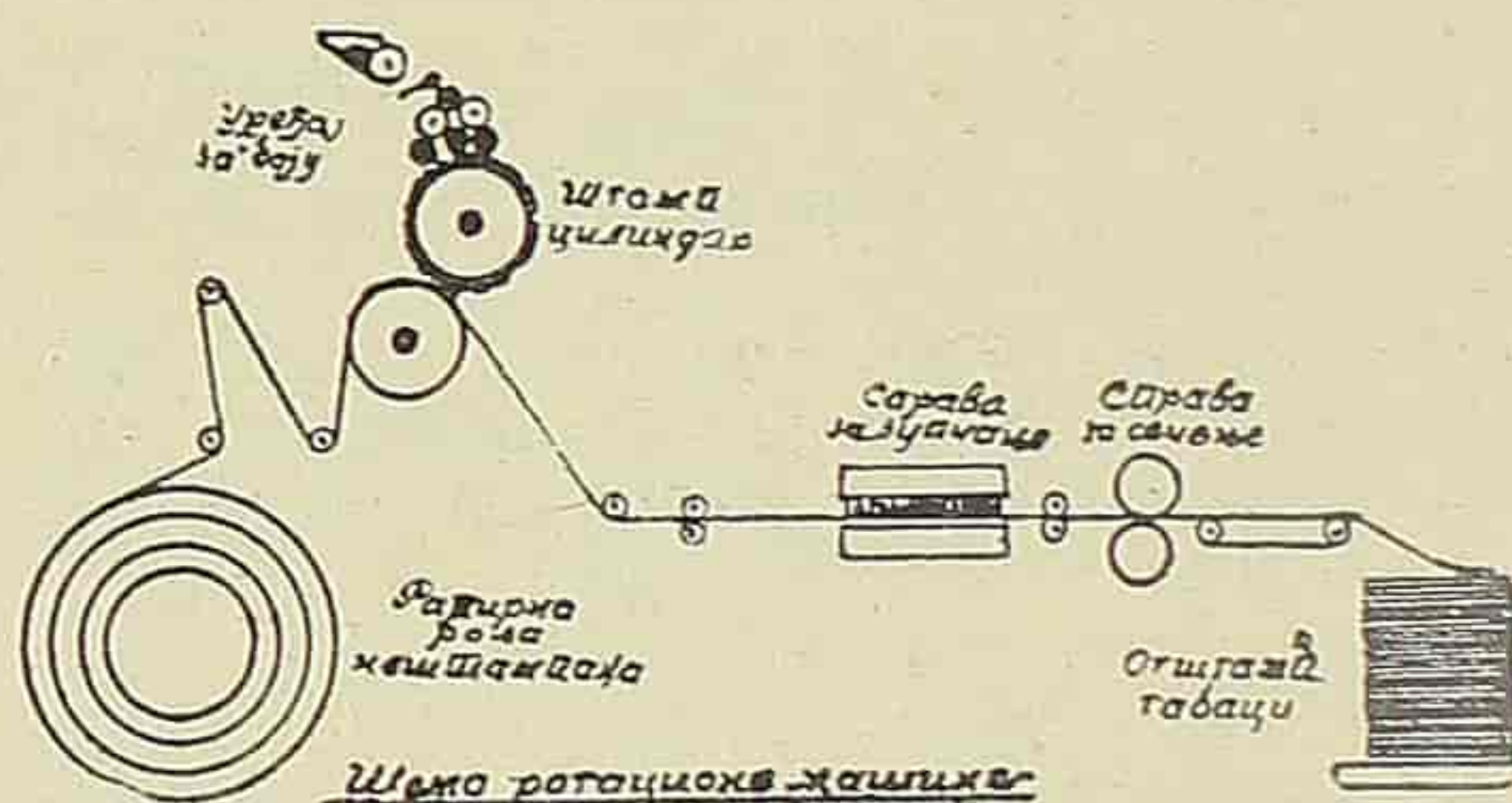
мали цилиндар назива „молета“; на њему су делови цртежа, који не треба да буду отштампани, узвишени, пошто је овај цилиндар само посредник за израду дефинитивне штампарске плоче. Са молете се цртеж марке помоћу једне пресе утискује у мекши материјал, који се затим отврдњавањем и галванизује. Израђени клишеји слажу се затим у штампарску плочу.

Код штампе треба правити разлику између штампе са плочом и са ваљком (равне и ротационе штампе). Код прве врсте 100 клишеа сложених у обичан шалтерски табак поређани су у једну равну површину. Код такозване штампе с ваљком или ротационе штампе монтирају се по 10 клишеа у 10 редова на ротационој машини за штампање марака; ово чини један шалтерски табак. Горе и доле долази међупростор са трачицама од црта и цифрама, а затим још једном (10 клишеа са по 10 марака. Пун обим цилиндра садржи дакле два табак са по 100 поштан-

ских марака. Кроз средину трачице од црта табак се растављају. По овим цртама на горњем и доњем рубу шалтерског табак може се познати да су вредноснице израђене на ротационој машини. Код штампања са плочама на брзој штампарској машини (Шнел-пресе) нема тих црта; ту су само цифре. Место тога носе табак на доњем рубу број налога за штампање; иза тога је година штампања. Осим тога ту је још једна цифра, која означава број штампарске плоче. (На немачким маркама).

На ротационим машинама штампају се, у главном, марке које су највише у оптицају. Друге вредности, чија је потрошња, како се из искуства зна, мања, штампају се на брзој штампарској машини са улагањем табак. Штампарске плоче састоје се, већ према величини машине и висини издања (код израде немачких марака) из 4 или 8 шалтерских табак, који су по паровима поређани један поред другог. Ваљци са бојом распо-ређени су тако, да је могуће штампати једновремено различите вредности у разним бојама. Штампарска плоча се креће напред-назад под непокретним штампарским цилиндром. Приложене шеме приказују у главним цртама пут папира кроз штампарску машину.

Табак макулатуре и са разним недостацима, који настају у току штампања, морају

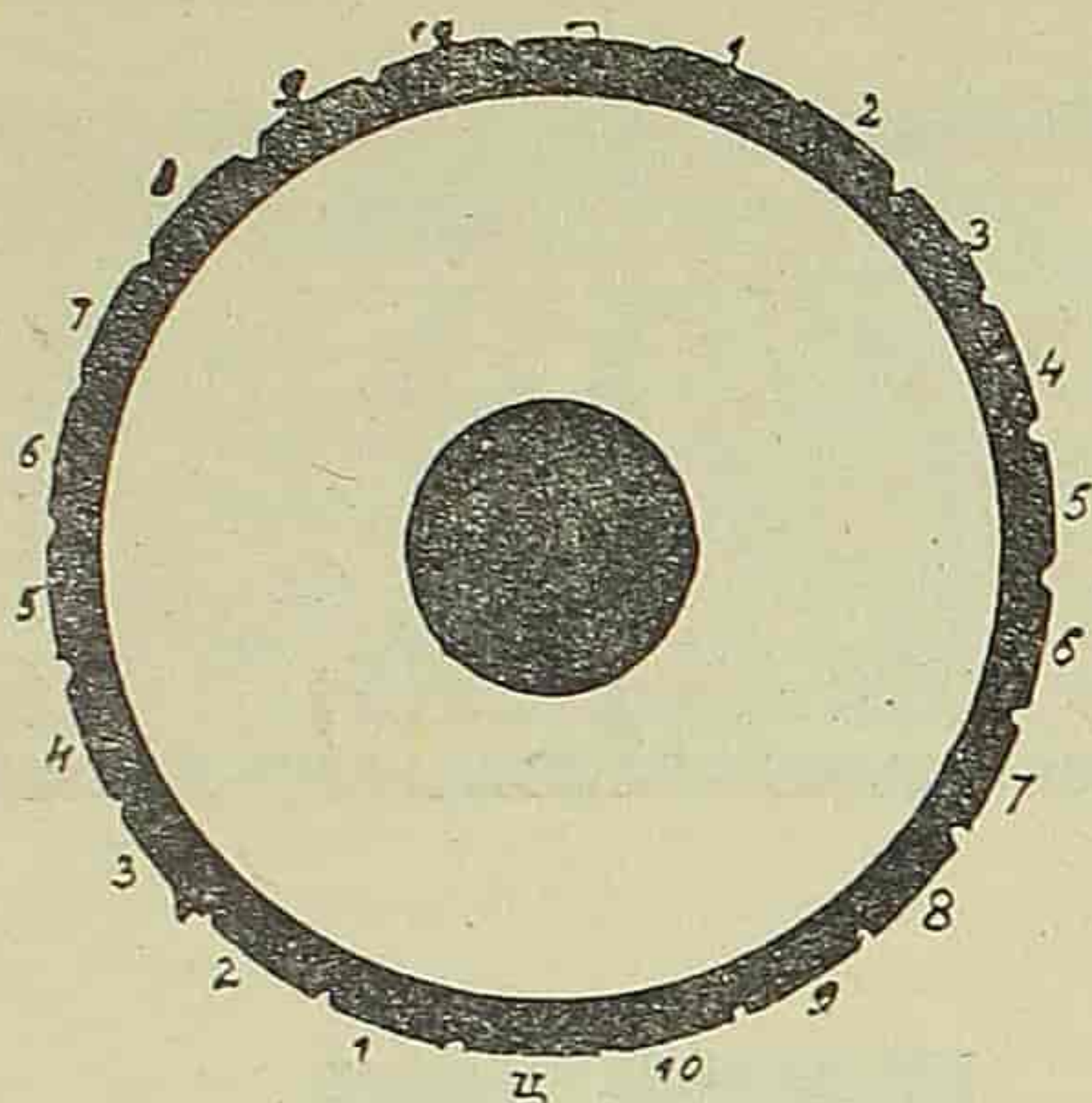
Ротациона штампа

се предати, да би се спречиле проневере и, уопште, недопуштена употреба.

При изради поштанских марака, примењују се и каменотисак, офсет или дубока штампа. Серије пригодних марака, које се издају нарочитим поводом, — већином у већем формату, — штампају се често у дубокој штампи или офсету. Кад би се о изради штампарских плоча за ове штампе, као и о самом штампарском процесу поближе говорило, одвело би нас далеко из оквира овог чланка.

Папир за штампање вредносница лиферује се из фабрике негумиран у ролнама од 97 см. ширине (за немачке марке). Шалтерски табак за 100 марака величине је 23,7x27,8 см.; према томе ширина ролне даје 4 шалтерска табак. Ролне се стављају у машину за гумирање, која је снабдевена ваљцима за пренос папира и уређајем за сушење. После сушења пролази гумирана трака кроз једну другу машину, где се она притисне уз рапа-

ву површину широког челичног ваљка. Гуматиме губи своју особину увијања, чиме је олоксан даљи рад с папиром. Затим се папирна рола сече уграђеним ножем или у

штамп. цилиндар за ротаци. штампу
1—10 клицери
и тиражице са уртамма

ролне од четвртине или половине ширине траке за ротациону машину или у велике табакерке за штампање на брзој штампарској машини.

Док су у прво време марке морале макама раздвајати у табакерке, — чему се прибегава у невољи, — сада поштанске управе опремају табакерке прободом или зупчањем. Прободи се изводе цик-цак или као зупци тестере или у правим линијама, док су код зупчања рупице у правим редовима. Разликују се три врсте зупчања: оквирно, чешља-

сто и линиско. После штампања марака на ротационој машини папирна трака доспева у уређај за зупчање, који је покретан, и равномерно се у размацама покреће заједно са папирном траком. За време извесног застоја притискује се уређај за оквирно зупчање на папирну траку и само једним притиском врши зупчање целог табака од 100 марака. Овај поступак се назива оквирно зупчање. Табаци марака штампани на брзој штампарској машини зупчају се у нарочитој радној просторији. Разликује се чешљасто и линиско зупчање. У првом случају врши се попречно и уздужно зупчање једног реда марака једним притиском машине за зупчање. Код оваког поступка зупци на угловима појединих марака су истоветни. Код линиског зупчања табак се најпре зупча у водоравном правцу, а затим на другој машини у вертикалном правцу. При овоме се добијају неправилни углови и марке различите величине. Задирање перфорационих игала једних у друге је знатно.

Озупчани табаци иду затим на контролу. Овде се врши преглед мана на папиру, у штампи и гумирању, и неисправни табаци као: они са отиском на полеђини, са наборима папира и са слепљеним деловима, отстрањују се. Табаци макулатуре замењују се на месту размене за исправне табакерке и онда се бушењем округле рупе свака марка учини неупотребљивом.

После тога се исправни табаци одбројавају тачно по 50 комада и секу у пакете шалтерских табакерка. Ови се затим стављају у кесе, код којих је доњи угао отсечен и две по две кесе спајају се у један пакет од 100 табакерка.

Љ. М.

Др. СЛАВКО ЕНСМИНГЕР

Изражајне могућности поштанске марке

Модерна држава служи се филателијом као једним од најефикаснијих пропагандних средстава националне културе и народне привреде. Данас у свету има преко сто милиона регистрованих филателиста, а оних, који још нису учлањени ниуједан филателистички клуб, има свакако још толико, нарочито, ако би узели у обзир и омладину. У многим земљама омладинске филателистичке кружоке активно помаже и сама државна управа, а у Совјетском савезу у самој Академији наука постоји посебан сектор за изучавање и пропаганду филателије (тамо наравно у првом реду совјетске!) Па када има у свету на стотине милиона само оних људи, који тако рећи студирају сваку поштанску марку, до које дођу, колико их тек има, који бар један поглед баце на те мале слике интересујући се, шта оне претстављају!

Није стога чудо, да модерна држава настоји да и овим путем, путем емисија пошт. марака, упозна како своје држављане, тако и страни свет са историјом, привредом и културом свога народа. Добро вођеном службом разних емисија држава може да постепено створи читаву малу енциклопедију у сликама о животу и раду свога народа.

Једна од земаља, која је у релативно малом броју мотива на маркама, дала успелу енциклопедију своје историје и свога развика, је и Аустралија. Према подацима из аустралиске штампе доносимо кратак преглед тих емисија, а надамо се да ће који од наших домаћих филателиста ускоро обрадити и сличан преглед наших емисија.

Аустралија на маркама пре свега приказује место и улогу, коју има у Британској заједници народа, а затим њен допринос у

светској привреди. Касније она на маркама показује и своју фауну и флору, као и истакнуте моменте из свих грана друштвеног живота и свих видова материјалне и духовне културе.

дине, које су издате поводом ступања на дужност генералног гувернера Војводе од Глочестера, брата почившег краља Ђорџа VI (сл. 6).

Аустралија је међутим уставна и парла-

Сл. 1

Сл. 2

Сл. 3

Сл. 4

Сл. 5

Аустралија као члан Британске заједнице народа има с осталим члановима те заједнице заједничког суверена, то је истакнуто у лику краља Ђорџа V, који је први суверен на маркама Аустралије. (То су т. зв. „комонвелтс марке“ из 1913). На маркама од 2 и 3 цента и 2 шилинга од 1935 видимо Ђорџа V на коњу за време прославе 25-годишњице владалачког јубилеја (слика 2). Ђорђе V је ту на коњу Анзаку кога му је том згодом поклонила аустралиска вла-

Сл. 6

Сл. 7

Сл. 8

Сл. 9

да. По доласку на власт Ђорџа VI издате су марке с ликом новог краља и краљице (сл. 3 и 4) а на маркама од 1947 дат је и лик престолонаследнице, данашње краљице Елизабете (сл. 5).

ментарна држава, а то видимо на маркама из 1951 године, издатим за комеморацију педесетгодишњице отварања првог федералног парламента у Мелберну 1901 године, који је лично отворио поч. краљ Ђорђе V, тада још

Сл. 10

Сл. 11

Сл. 12

Сл. 13

Сл. 14

Суверена у Аустралији заступа генерални гувернер, па се и то види на аустралиским маркама од 2½, 3½ и 5½ цента из 1945 го-

„војвода од Јорка“, а чије је данас седиште у Канбери (сл. 7 и 8). Уосталом пренос се седишта владе из Мелберна у Канберу обележава једну рапа-

У настојању, да прикаже репаратуру марака у извјесним случајевима оправданом, Цолић прави компарацију с репарирањем ликовних и осталих умјетнина. Је има много старих умјетника, које се репарирају или репарирају, да се сачувају пропаст. Ради се о великим културним вредностима, које се не поправљају зато, да се продају уз затајивање поправака. Има и много ријетких класичних марака, које су оштећене и филателисте желе, да се оне очувају. Тешто је, додуше, примити компарацију поправке неке средње вековне фреске, кипа или слике с поправком једне марке, коликогод филателисте држе у претјераној оданости објекте свог скупљања за најважније ствари на свијету. Ако желимо бити озбиљни и задржати објективни критеријум у просуђивању вриједности, боље је да се клонимо таквих компарација. А то тим више, што постоји могућност, да се на оштећеним маркама изврше свемогуће поправке, које ипак неће имати карактер преварног фалсификата. Репаратер треба да стави на налећу марке знак, да је она репарирана и проблем је решен! Одавно су неке велике филателистичке организације у иностранству утврдиле и посебне знакове за поједине врсте репаратуре. Било је некад репаратера, који су нудили своје услуге у огласима у филателистичким часописима. Ствар је била у реду и нико није говорио о „прљавом послу“, јер су ти репаратери означавали репариране марке прописно. То су били „обртници“ или „мали умјетници“. Но шта се догађало, а што се догађа и данас? Уз неколицину коректних репаратерских обртника родиле су се стотине „обртника“ у тајности и не стављајући на марке никакве ознаке. А зашто? Просто зато, јер таква процедура није одговарала ни репаратерима, ни власницима марака у претежном делу случајева. С означеном марком не могу се вршити ни подвале ни преваре! Има Цолић право, кад тврди, да су честити трговци при продаји репарираних марака упозоравали редовно купце на ту чињеницу и

према томе одређивали и цене. Али је неоспорна чињеница, да је број таквих трговаца засјенило мноштво некоректних и несајесних, легалних и илегалних трговаца. Ето, недавно је у Монте Карлу поновно основан међународни савез организације трговаца, на коме је било много говора о потреби уношења етике и морала у струку. Још нешто: Код нас се у малом проценту репарирају ријетке класичне марке, јер их мало има у посједу наших скупљача. Репарирају се обично новије боље марке, чија вриједност подноси трошкове репаратуре, а које су иначе на тржишту „курентна роба“.

Сада прелазим на питање одговорности. Нису за постојање „прљавог посла“ ни криви ни одговорни само трговци и репаратери. У много случајева дају на репаратуру марке сами филателисти, нарочито они, који се баве продајом и спекулацијом или они који су присиљени да се ријеше марака. Колико њих тражи, да репаратер стави знак на налећу марке? Колико њих упозорава при продаји на чињеницу да је марка репарирана? Није право, да сву кривњу бацамо на репаратере и трговце, кад смо и сами подједнако криви. Ако желимо борбу против репаратера и фалсификатора, морамо прво да пометемо пред својим вратима. У „прљавом послу“ једнако су криви и репаратер и наручилац посла. Чак бих рекао, да је често кривица наручиоца већа. Он даје марку на поправку зато, да добије интактну гуму или зупце с намјером, да је поправљену подвали другоме као марку без приговора. Репаратер често и не зна, шта ће наручилац учинити с марком и да ли је успела подвала или није. Зато наглашавам, да је Цолић добро учинио, што је потакао питање одговорности, иако се не слажем с његовом одбраном репараторства. То је једна од тешких болести у филателији, која се не лечи само псовањем и жигосањем репаратера исто тако, као што се не лечи истицањем учествовања филателиста у том злу. Сви ми морамо из дискусије Брус—Цолић повући потребне конзеквенције, ако желимо озбиљно лечити то зло.

Издања марака у 1952 години

Према „L' Officiel de la Philatélie“ издато је марака у свету у прошлих пет година:

У 1948 години	2973 комада
„ 1949 „	2723 „
„ 1950 „	2627 „
„ 1951 „	2303 „
„ 1952 „	2236 „

У прошлој години је издато по континентима:

1) О. У. Н.	3 ком.
2) Европа	823 ком.
3) Азија	463 ком.

4) Африка	341 ком.
5) Америка	531 ком.
6) Аустралија	75 ком.
Свега	2236 ком.

По врстама марака издато је у 1952 години:

Редовних франко-марака	618 ком.
Пригодних марака	909 ком.
За ваздушну пошту	342 ком.
Марака са доплатком	183 ком.
Порто-марака	107 ком.
Разних других марака	77 ком.
Свега:	2236 ком.

По земљама (поштанским управама) издато је:

1) **О. У. Н.** — свега 3.

2) **У Европи:** Аустрија 13, Белгија 49, Бугарска 21, Ватикан 2, Велика Британија 3, Грчка 9, Данска 4, Ирска 2, Исланд 10, Италија 26, Југославија 20, Лихтенштајн 5, Луксембург 17, Мађарска 61, Монако 3, Немачка Зап. 19, Немачка Ист. 26, Немачка - Берлин 9, Норвешка 8, Пољска 61, Португалија 14, Румунија 75, Русија 40, Сан Марино 29, Сарска 10, Трст А 27, Трст Б 27, Турска 53, Финска 15, Француска 21, Холандија 23, Чехословачка 74, Швајцарска 14, Шведска 18, Шпанија 15;

Највише је издала Румунија (75), а најмање Ирска и Ватикан (по 2). Нису издале ниједну марку у прошлој години: Албанија, Андора Франц. и Шп., Гибралтар и Малта.

3) **У Азији:** Авганистан 10, Арабија Саудитска 11, Бахрен 2, Бирма 3, Вијетнам 22, Израел 29, Индија 6, Индија Порт. 16, Индија Франц. 4, Индонезија 2, Иран 19, Јапан 44, Јорданија 15, Камбоџа 4, Кина 77, Кина (Формоза) 9, Кореја Јужна 1, Кореја Северна 13, Кувајт 2, Лаос 22, Либан 26, Либија 22, Макао 7, Малезија 65, Малдивска о. 2, Пакистан 5, Персиски залив 2, Риу-Киу 5, Сирија 13, Тајланд 2, Цејлон 3; Свега 463 комада.

Највише је издала Кина (77), а најмање Јужна Кореја (1).

4) **У Африци:** Алжир 15, Ангола 7, Африка Екватор. Франц. 2, Африка Зап. Франц. 2, Африка Југозап. 4, Африка Јужна 11, Гвинеја Порт. 7, Гвинеја Шп. 10, Египат 56, Етиопија 17, Занзибар 14, Златна обала 3, Ифни 10, Камерун 1, Кенија 5, Коморско о. 3, Конго Белг. 17, Либерија 12, Мадагаскар 2, Мароко 18, Мароко Енгл. 4, Мароко Шп. 27, Мозамбик 8, Реипион 3, Родезија Сев. 2, Рт Зелени 17, Сахара Шп. 7, Св. Тома и Пр. 13, Сеишелен 15, Сомалија Ит. 3, Сомалска

Обала 1, Тангер 2, Того 1, Тристан да Кунха 12, Тунис 10; Свега 341 комад.

Највише је издато у Африци у Египту (56), а најмање у Анголи, Златној Обали и Т. Аус. (по 1).

5) **У Америци:** Антили Хол. 5, Аргентина 20, Бахама 2, Барбадос 4, Боливија 23, Бразилија 16, Венецуела 133, Вирџинско о. 12, Гватемала 4, Гренада 4, Доминика 15, Гујана Енгл. 1, Еквадор 17, Јамајка 3, Канада 8, Колумбија 24, Костарика 10, Куба 59, Мексико 4, Никарагуа 4, Панама 19, Парагвај 19, Перу 4, С.А.Д. 14, Салвадор 22, Св. Винцент 5, Св. Пјер Микелон 3, Св. Христов 12, Уругвај 22, Фалкланд 14, Хондурас 16, Чиле 7; Свега: 531 комад.

У Америци је највише издала Венецуела (133), а најмање Гујана Енгл. (1).

6) **У Аустралији — Океанији:** Аустралија 6, Борнео Сев. 1, Брунај 14, Валис 1, Нова Гвинеја Хол. 4, Нова Каледонија 1, Нови Селанд 2, Океанија Фр. 1, Папуа — Нова Гвинеја 15, Самоа 10, Саравак 1, Тимор 7, Филипини 12; Свега: 75 комада.

Највише је издато марака у Папуи — Н. Гвинеји (15), а најмање у Сев. Борнеу, Новој Каледонији, Океанији Франц., Сараваку и Валису (по 1).

У целом свету, међу државама највише је издала Венецуела 133 ком.

Марака за ваздушну пошту највише је издала Венецуела (68).

Пригодних марака највише је издала Чехословачка (74).

Марака за редовне поштанске потребе (франко-марака) издала је Румунија (38).

Издате марке стајале су у франц. францима:

Године	1948	165.000
"	1949	143.000
"	1950	103.308
"	1951	124.000
"	1952	95.444

Kroz filatelistički svet

»ŠPITALSKA MARKA«

Bilo je govora da je ova »marka« bila prodana u Engleskoj po nekoj basnoslovnoj ceni; međutim, ona se sada nalazi tamo na ispitivanju. Izgleda da se užegnuta vatra za ovo nahoće, u svrhe upadljivo merkantilne, znatno stišala. (Iz »Le Philateliste Belge«).

LUKSEMBURŠKA PRIGODNA SERIJA

9 aprila proslaviće se u Luksemburgu ženidba prestolonaslednika Jean-a sa belgiskom kraljevskom princezom Jozefinom-Šarlotom i tom prilikom izdaće se jedna serija maraka od 6 vrednosti sa slikama mladenaca: 80 c., 1.20, 2, 3, 4 i 9 F. Biće puštene u prodaju 1 aprila, a 9 aprila biće u upotrebi specijalan žig na pošti u Luksemburgu-gradu.

PRODAJA POŠTANSKIH CELINA

N. R. Nagmeg iz Londona ovlašćen je da proda jednu specijalnu zbirku poštanskih celina Nemačke i Nemačkih država, koja se sastoji iz sedam svezaka. Cena oko 200.000 belg. franaka. (Iz »Le Philateliste Belge«).

PROGRAM IZDANJA MARAKA U JAPANU U 1953 GODINI

1. Sportske marke:

- U martu za 75-godišnjicu elektr. osvetljenja,
- U junu — prigodne marke o putovanju prestolonaslednika,
- U oktobru — za VIII nacionalni atletski miting.

2. Turistička serija:

U maju — jedna marka sa slikom mosta u Kintau.

3. Serija nacionalnih parkova:

- a) U julu — park Zhikotsu-Toya,
- b) U septembru — park Unzen,
- c) U oktobru — park Ise-Shima.

4. Marke za redovne potrebe:

- a) Marka od 2 yen. sa slikom psa Akita,
- b) Marka od 5 yen. sa slikom petla sa dugim repom,
- c) Marka od 10 yen. sa slikom kao pod b),
- d) Marke od 20, 100 i 500 yen. sa novim crtežima.

A. P.

»ROSSIKA«

Na inicijativu M. B. Legky-a osnovana je 25 novembra 1952 belgiska sekcija »Ruskog nacionalnog filatelističkog društva«, koje se nalazi u Americi.

LIHTENŠTAJNOVA MEDALJA

»Collectors Club« iz Njujorka ustanovio je jednu medalju za izvanredne uspehe u filateliji za uspomenu na A. Lihtenštajna, znamenitog američkog filateliste, koji je umro 1947 godine. Prvi put je dodeljena ova medalja 18 oktobra 1952 Teodoru E. Steinway-u. (iz »Le Philateliste Belge«).

T. Delja

50.000 raznih maraka celog sveta nudi jedna američka firma za 3.250 dolara. Može se međutim od te količine izabrati samo 40.000 a ostatak vratiti firmi, pa se onda plaća svega 1.750 dolara. Dakle ko ima dosta novaca, može imati brzo veliku zbirku i to 50.000 raznih maraka za 975.000, a 40.000 raznih za 525.000 dinara!

C. S.

»ORBIS« u Pragu prestao je da radi na terenu filatelije, ali ima naslednika državno preduzeće »ARTIA« akcionarsko društvo, filatelističko odeljenje, koje izdaje za inostranstvo izveštaje o novim izdanjima maraka Čehoslovačke.

Zabrana razmene maraka sa inostranstvom još traje, tako da čehoslovački filatelisti ne mogu slati marke u inostranstvo u cilju razmene. Dozvoljeno je samo slanje koverata prvog dana, koje čehoslovačka pošta izdaje redovno za svaku svoju novu emisiju maraka. Cena koverta je vrlo skromna, najviše 3 krune po komadu.

C. S.

Skupljanje koverata prvog dana, za koje je uobičajena međunarodna oznaka FDC, stiće sve veći broj prijatelja po celom svetu. Za sada još uvek vodi USA, u kome za svaku emisiju maraka izlaze specijalne koverte FDC. Sama država ne izdaje te koverte, već pojedina trgovačka preduzeća, od kojih su

najpoznatiji i imaju najsolidnije izrađene koverte Artmaster i Artcraft. Cene tih koverata su za američke skupljače pristupačne; najnovija izdanja stoje 0—20 centa po komadu. Naklada takvih koverata je vrlo velika, tako da kod svih izdanja normalno prelaze količinu od više stotina hiljada.

U Evropi izgleda da je najveću nakladu do sada doživela koverta prvog dana proslave 70-godišnjice Gustafa VI u Švedskoj, pošto je toga dana žigosano 55.100 FDC. Uopšte uzevši u severnim zemljama vlada veće interesovanje za FDC, nego u južnim, iako se u zadnjoj godini dana veoma povećala potražnja za FDC kako u Francuskoj, tako i u Italiji i Španiji.

Skupljanje FDC koverata je vrlo interesantno i ne treba uzimati koverte, sa kojima razna preduzeća žele da opljačkaju filatelistu.

I kod nas je, izgleda, počelo redovno izdavanje koverata prvog dana za sve nove emisije maraka. Kad to nije uspelo našim filatelističkim savezima, preuzela je inicijativu »Jugofilatelija«, tako da ćemo imati i koverte prvog dana za emisiju maraka Ujedinjene nacije i Auto-moto trke, koje će uskoro izići. Preporučujemo »Jugofilateliji«, da prilikom izdavanja koverata posveti naročitu pažnju na njihovu izradu. Tim ne želimo reći, da to preduzeće nije do sada kod već izdatih koverata pokazalo dobru volju, da nam da lepe koverte. Svakako je potrebno paziti da format koverata ne bude neke druge veličine od uobičajenih veličina FDC u celom svetu. Takođe bi trebalo obratiti više pažnje, da slike na koveratima budu stvarno umetnički izrađene, a ne kao kod koverte Nikole Tesle.

Ovom prilikom moramo se požaliti na nefilatelistički postupak prilikom izdavanja koverata prvog dana u spomen desetogodišnjice Nikole Tesle u Kopru. SFS je u zadnjem momentu bio obavešten, da će te koverte biti izdate i odmah se obratio na Upravu PTT službe u Kopru kao i na filatelistički klub u Kopru da mu rezervišu bar 100 komada ovih koverata. I sa jedne i sa druge strane došli su negativni odgovori, da te koverte nije izdala ni Uprava PTT služba, a ni filatelistički klub u Kopru, pa da nam iz toga razloga ne mogu isporučiti ni najmanji broj tih koverata.

Pitanje je sada, ko je te koverte stvarno izdao jer su pojedini filatelisti dobili takav prigodni koverat iz Kopra. Da li je potrebno da se i sa kovertima špekuliše? Zar ne bi mogao na sebe preuzeti redovno izdavanje takvih koverata filatelistički klub u Kopru?

C. S.

NEPOTREBNA IZDANJA MARAKA KOJA FIP BOJKOTUJE

Komisija FIP-e za borbu protiv nepotrebnih izdanja maraka na svojoj poslednjoj sednici proglasila je ova četiri izdanja maraka za »filatelistički neželjena«:

1. *Belgija*, blok Koekelberg, prodajna cena F. 30, a nominala F. 13.75; dakle, višak preko 50%; naklada ograničena. Zumstein br. 994.

2. *Belgija*, diptik sa portretima H. Conscience-a 8+9 Fr. i F. Verhaeren-a 4+9 Fr. Zumstein br. 1014—1015. Višak preko 50% od nominale marke.

3. *Mađarska*, avionska serija »Dan marke 1952«, Zumstein br. 1279—1280, 1+1 i 2+2 forinte, višak 100%.

4. *Curaçao*, dobrotvorne marke 1½+1, 6+4, 12½+7, 15+10, i 25+15 Centa, višak kompletne serije preko 50%.

Ovo je druga partija bojkotovanih izdanja maraka, koje se ne smeju izlagati ni na jednoj filatelističkoj izložbi priređenoj pod patronatom FIP-e. Može se, međutim, zameriti FIP-i, da je pronašla vrlo mali broj izdanja za bojkot, iako je mnogo više takvih »neželjenih« maraka izdato. Osim toga FIP-a nije od septembra 1951 podigla svoj glas u tom pogledu, pa je na taj način dala vremena raznim spekulantom, da ta izdanja prodaju neupućenim filatelistima.

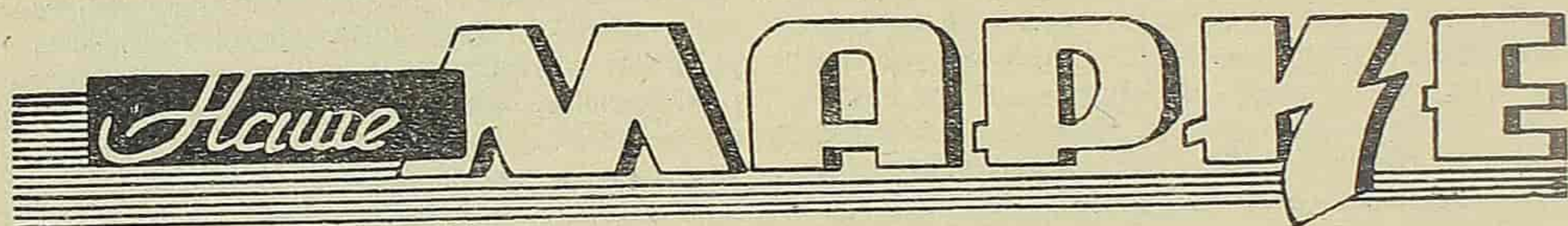
Svakako bi bilo poželjno, da FIP-a deluje na izdavače kataloga, da, ako već uopšte takva izdanja maraka u svom katalogu ne izostave, ono bar da nekim načinom obeleže da se radi o bojkotovanim izdanjima.

FIP-a se takođe obraća na sve filatelističke organizacije i filateliste u svetu da joj podnose izveštaje o nepotrebnim izdanjima maraka u pojedinim zemljama, tako da bi odmah mogla da obavesti filatelističku javnost o tim markama.

Kipar (Cyprus) izdaje 2 visoke vrednosti maraka od 5 i 10 funti, koje praktično neće imati filatelističke primene, već će služiti samo za fiskalne svrhe (kao taksene marke itd.). Uopšte marke engleskih kolonija sa nominalom većom od 2 funte ne pojavljuju se skoro nikad sa poštanskim žigom, koji proističe iz prave poštanske upotrebe, već samo sa uslužnim žigovima.

Francuska filatelistička unija bojkotovala je carnet (blokčić), koji je izdala država Vietnam. Nominala je 350, a prodajna cena 850 francuskih franaka, dakle višak iznosi preko 50%.

C. S.

ПРИПРЕМАЊЕ НОВИХ ПРИГОДНИХ МАРАКА

У броју 1—2/53 нашег часописа у „Програму пригодних издања у Југославији за 1953 годину“ наведено је да је између других предвиђених издања, предвиђена и једна марка, којом ће се обележити историски догађај — избор Маршала Тита за првог председника ФНРЈ, а за велике аутомобилско-мотоциклистичко такмичење и Јадрански рели да ће се издати две марке.

Према „Политици“ од 11. III. 1953 пригодна марка у част првог Председника Републике биће од 50 динара. За Мотив марке изабран је лик Маршала Тита у полу-профилу, по скулптури вајара Аугустинчића. Цртеж ће се линиски израдити и гравирати на бакру за дубоку штампу у Заводу за израду новчаница у Топчидеру. Марка ће бити готова до краја априла и биће одмах пуштена у течај.

За међународне ауто-мото-трке графичар Јанез Трпин ради идејне цртеже за пригодне марке. За ову годину било је предвиђено издавање само двеју марака; међутим, у

вредностима од 15, 30, 50, 70 динара, биће репродуковани цртежи типова спортских и туристичких аутомобила и мотоцикла. Поред тога на маркама ће се видети Ловћен, Опатија, Београд и Триглав. Марке ће се штампати у две боје на специјалном папиру у штампарији „Људске правце“ у Љубљани.

ПУШТАЊЕ У ТЕЧАЈ НОВИХ ФРАНКО МАРАКА У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ЗОНИ СТТ

Према „Политици“ завршено је прештампавање југословенских редовних франко марака од 1, 2, 3, 5, 10, 15, 30 и 50 динара са натписом СТТ-ВУЈНА за редовне поштанске потребе у Југословенској зони Слободне Територије Трста. Управа ПТТ службе у Копру поделила је ове марке у две серије. Прву серију од 2, 5 и 15 динара (прештампавање на равној штампи) пустила је у течај 26. II. 1953 а друга серија од 1, 3, 10, 30 и 50 динара (прештампавање у дубокој штампи) пуштена је 13. III. 1953.

Пленарна седница Савеза филателиста Србије одржаће се

28 марта у 16 часова у канцеларији Савеза

AVGANISTAN

1) 9. X. 1952. — Za »Dan Crvenog Polumeseća« izdata je jedna marka od 10 p. zelena sa slikom ranjenika i lečnika.

2) 24. X. 1952. — Za »Dan Ujedinjenih naroda« izdate su dve spomen marke trougao-nog oblika, sa slikom globusa između velikih slova »U« i »N«.

3) 2. XI. 1952. — Za 21. godišnjicu od osnivanja medicinskog fakulteta u Kabulu: 35 p. smeđa i 125 p. plava sa slikom Eskulapovog štapa, a okolo njega s natpisima na prvoj na arapskom, na drugoj na francuskom jeziku.

ANDORA ŠP.

8. I. 1953. — 4 nove dopunske vrednosti za seriju koja je u tečaju 1946—1951: 5 c. nerandžasta i 10 c. plava (sa slikama kao na ranije izdatoj vrednosti od 2 c.), 25 c. žuta (kao ranija od 20 c.) i 4 P. plava (kao ranija od 10 P.).

ARGENTINA

Izdate su još 4 marke najviših vrednosti sa slikom Eve Peron, u velikom formatu 30×40 mm; dve su s lica: 5 P. smeđa i 20 P. zelena; druge dve su s profila: 10 P. cinobor i 50 P. plava. Na svima je ispod slike ime »EVA PERON«.

AUSTRIJA

18. II. 1953. — jedna spomen marka sa slikom kompozitora Huga Volfa (1860—1903), o 50-godišnjici njegove smrti: 1,50 š. plava.

AUSTRALIJA

11. II. 1953. — izdala je 6 maraka za propagandu proizvodnje sredstava za ishranu s natpisom »PRODUCE FOOD!«; dve su sa slikom krava u štali za propagandu masla;

dve su sa slikom traktora sa žetelicom za propagandu žita; dve su sa slikom krda volova za propagandu mesa; od svake je po jedna od 3 d. zelena i jedna od 3½ d. crvena.

AFRIKA EKVATOR. FRANC.

16. II. 1953. — Poslednja vrednost iz serije maraka za vazdušnu poštu: 500 F. plava, zelena i siva, sa slikom drveća i ptica iz te pokrajine.

BELGIJA

15. XII. 1952. — puštena je u tečaj serija železničkih službenih maraka, koja se sastoji iz 8 vrednosti istog tipa — sa slikom heraldičkog lava, sa »V« u položenom ovalu i sa krupnim vrednosnim brojkama: 10 c. nerandžasta, 20 c. jorgovanasta, 40 c. maslinasta, 50 c. otvoreno-plava, 65 c. jorgovanasto-crvena, 80 c. smaragdna, 90 c. plava i 1 F. ružičasta.

BIRMANIJA

5. I. 1953. — Zbog promene valute (napuštajući dosadašnje pies, annas i roupies i uvođeći nove u pyas) izdate su 3 marke s novom vrednošću, sa slikom obeliska i karte Birmenije: 14 p. zelena u malom formatu, 20 p. karminasta i 25 p. ultramarinska u velikom formatu.

BRAZILIJA

1) U decembru 1952: u čast oca Damjana izdata je jedna marka sa njegovom slikom i sa dečijim glavicama u svetlosti, sa natpisom ispod njih »PRESERVAÇÃO DA FRIANÇA / CONTRA O MAL DE HANSEN«: 10 c. smeđe-žuta.

2) 18. XII. 1952. — Za spomen stogodišnjice rođenja skulptora Rodolpha Bernardelli izdata je jedna marka s likom slavljenika i sa njegovom skulpturom Isusa Hrista: 60 c. sivo-ljubičasta.

3) 25. I. 1953. — O 400-godišnjici od osnivanja varoši Sao-Paolo, glavnog grada provincije, u kojoj uspeva najčuvenija kafa u svetu, izdate su spomen marke: 1,20 Cr. smeđa i crna (sa slikom plantažera), 2 Cr. zelena i žuta (cvet kafe), 2,80 Cr. ljubičasta i crvena (kaluder plantažer), 3,80 Cr. zelena i smeđa i 5,80 Cr. zelena i plava (obe s alegoriskim slikama).

VENECUELA

U decembru 1952. Telegrafske marke sa pretiskom u crnoj ili crvenoj boji »Correos /

Habilitado / 1952« i sa novim vrednostima u 4 redu: 20 c. na 25 c. crvena, 30 c. na 2 B, zelena, 40 c. na 1 B. crna i 50 c. na 3 B. nerandžasta.

VIJETNAM

21. XII. 1952. — puštena je u tečaj jedna marka sa doplatkom u korist organizacije za pomoć ranjenicima Vijetnama i Francuske unije: 3,30 pi. + 1,70 pi. jorgovanasto-smeđa sa slikom tri sablje.

DANSKA

22. I. 1953. — Puštene su u tečaj dve vrednosti u promenjenim bojama: 50 o. zeleno-plava i 60 o. tamno-plava; obe sa istom slikom Frederika IX.

EKUADOR

1) U januaru 1953. — Jedna provizorna marka izrađena od konzularne marke s crnim pretiskom u 3 reda »POSTAL / 20 / Centavos«: 20 c. na 20 C. plava.

2) Izdata je i dobrotvorna marka izrađena od telegrafске taksene marke sa crnim pretiskom ozdo naviše u 2 reda »PATRIOTICO / y ZANITARIO« za obaveznu upotrebu: 40 c. maslinasta.

IRSKA

9. II. 1953. — Za narodni festival »AN TOSTAL — IRELAND AT HOME«, koji će se održati u Dublinu, izdate su 2 spomen marke sa slikom irske harfe, simbola starih finskih festivala: 2½ d. zeleno-plava i 1 š. azurno-plava.

ITALIJA

1) 31. XII. 1952. — Izdate su dve marke u spomen 500-godišnjice rođenja Leonarda da Vinči, koje sa jednom izdatom u aprilu 1952 g. (V. str. 185 »Filateliste«) sačinjavaju jednu seriju: 60 L. sa slikom slavljenikove slike bogorodice (»La Vierge aux rochers«, koja se nalazi u pariskom muzeju u Luvru) i 80 L. jorgovanasto-crvena sa Da Vinčijevim samoportretom (istim kao i na ranijoj marci od 25 L.).

2) 31. XII. 1952, o stogodišnjici izvršenja smrtnе kazne nad mučenicima u Biellioru izdata je jedna spomen marka od 25 L. plavo-crna i plava sa slikom osuđenih sa jednim čuvarom u ćeliji.

JAPAN

1) Sem spomen maraka izdatih o svečanostima u čast prestolonaslednika (V. br. 1 do 2 »Filateliste«) izdat je i jedan blok sa slikama sve tri marke u istim bojama na osnovi plavoj i zatvoreno-plavoj sa slikom feniksa u ljubičastoj boji. Blok je veličine 130×130 mm; nezupčan.

2) 1. I. 1953. Izdata je jedna marka za Novu Godinu, sa slikom lutke »Sanbaso«, koja je u japanskom klasičnom pozorištu iz-

lazila u početku svake pretstave: 5 yen. crvena.

3) U januaru 1953 izdate su 3 marke za redovne potrebe pošte sa novim slikama: 1 yen. crvena (most Madanbashi), 2 yen. zelena (zamak Shiri) i 3 yen. plavo-zelena (Shureinomom).

KAMERUN

16. II. 1953. — Poslednja vrednost iz serije maraka za vazdušnu poštu: 500 F. smeđa, tamno-zelena i ljubičasta (vrh stene Hum-siki).

KANADA

2. II. 1953, izdata je jedna marka sa slikom indiskog naselja sa totemom (jednim stubom sa raznim amblemima): 1 D. crna.

U isto vreme izdata je ista marka sa pretiskom slova »G« kao službena marka.

KONGO BELG.

1) 5. I. 1953, pušten je u tečaj četvrti, poslednji deo serije maraka sa cvećem Konga: 1,25 F. jarko-crvena, jorgovanasta i zelena na plavoj osnovi, 8 F. crvena i zelena na žutoj osnovi, 10 F. ljubičasta, žuta i zelena na maslinastoj osnovi, 50 F. ružičasta, ljubičasta, žuta i zelena na plavoj osnovi i 100 F. cinober, žuta i zelena na žuto-smeđastoj osnovi.

2) 5. I. 1953, izdata je jedna spomen marka o 400-godišnjici smrti Sv. Franje Ksaverskog, sa njegovom slikom: 1,50 F. ultramarin i crna.

3) 5. I. 1953 puštene su u tečaj dve marke za festival u Kivu: 3 F. crvena i crna i 7 F. plava i žuto-nerandžasta.

KUBA

25. XII. 1953. Za božićne praznike izdate su dve vrednosti sa slikom božićne jelke, čija je upotreba bila obavezna za vreme Božića i Nove Godine u dobrotvorne svrhe: 1 c. zeleno-žuta i karminasta i 3 c. ljubičasta i zelena.

LIBERIJA

Izdata je jedna serija maraka u čast Ujedinjenih Nacija, a povodom konferencije Svetske zdravstvene organizacije održane u Monroviji: 1 c. ultramarin (sa slikom palate O. U. N.), 4 c. crvenkasta i ultramarin (zastave Liberije i O. U. N.) i 10 c. smeđe-crvena i žuta (sa slovima »UN« i grbovima); sem ovih maraka za redovnu poštu izdata je jedna marka za vazdušnu poštu: 25 c. plava i karminasta (sa amblemom O. U. N. i sa zastavama S. S. S. R., S. A. D., Liberije, Vel. Britanije i Francuske). Marke su izdate zupčane i nezupčane.

LIHTENŠTAJN

5. II. 1953, izdata je četvrta serija maraka sa čuvenim slikama iz galerije kneza

od Lihtenštajna: 10 r. zelena (portret mladog čoveka), 20 r. smeđa (Sv. Nikola), 30 r. ljubičasta (Sv. Hristof) i 40 r. plava (grof Leonard).

MEKSIKO

U januaru 1953. — Nova vrednost iz serije maraka za vazdušnu poštu u tečaju: 80 c. ružičasta (sa slikom jedne vodojaže).

MONAKO

23. II. 1953. U spomen učešća Monaka u olimpijskim igrama u Helsinkiju izdata je serija maraka: 1 F. ljubičasta i jorgovanasto-crvena (baske-ball), 2 F. zelena i plavo-zelena (foot-ball), 3 F. ultramarin i otvoreno-plava (regate), 5 F. crna i zelena (biciklizam), 8 F. jorgovanasto-crvena i karminasta (jahanje), 15 F. crna, zelena i plava (stadion Luja II), 40 F. škrljasta (trčanje), 50 F. ljubičasta (mačevanje), 100 F. zeleno-maslinasta (gađanje u nišan) i 200 F. karminasta (buktinja).

NEMAČKA — ZAP. BERLIN

23. XII. 1952. Treća vrednost iz serije slavnih Berlinaca sa slikom skulptora Adolfa fon Mencil (1815—1905): 10 pf. zelena.

24. I. 1953. izdate su dalje tri vrednosti iz iste serije: 5 pf. plava sa slikom Otta Lienthala (1848—1896), 15 pf. ljubičasta sa slikom Rudolfa Virchow-a (1821—1902) i 30 pf. jorgovanasto-smeđa sa slikom Maxa Planeka (1856—1947).

NEMAČKA IST.

3. I. 1953. izdate su 2 marke sa novim portretom predsednika Piecka: 1 M. maslinasto-zelena i 2 M. crveno-smeđa, na papiru sa novim vodoznakom — slovima i poštanskim rogom.

Sem toga izdate su 2 marke ranijeg izdanja na papiru s novim vodoznakom: 12 pf. crno-plava i 24 pf. crveno-smeđa.

POLJSKA

1) 4. XII. 1952. — Dve marke izdate za »Dan rudara«, sa istom slikom — rudara pri radu: 40+15 gr. crna i 1,20 Zl. + 15 gr. smeđa.

2) 5. XII. 1952. za Drugi međunarodni kongres violinista, izdate su 2 marke sa slikom violiniste Henrika Vjenjavskog: 30+15 gr. zelena i 45+15 gr. ljubičasta.

3) 12. XII. 1952. Za propagandu automobila izdate su 2 marke sa istom slikom — fabrike turističkih kola u Zeranu: 45+15 gr. zelena i 1,15 Zl. smeđa.

4) 12. XII. 1952. Za kongres naroda za mir (održan u Beču) izdate su 2 marke sa istom slikom — goluba mira: 30 gr. smaragdno-zelena i 60 gr. plava.

Iz S. F. Jugoslavije

NEKOLIKO REČI O RADU SAVETA ZA IZDAVANJE MARAKA PRI GLAVNOJ DIREKCIJI POŠTA

Kao što je već čitaocima našeg časopisa već poznato, na predlog Saveta filatelista Jugoslavije, osnovan je krajem prošle godine pri Glavnoj direkciji pošta Savet za izdavanje maraka, u koji su ušli predstavnici:

Saveza filatelista Jugoslavije (drug Ing. Živa Đorđević i Rista Aćimović),

Udruženja likovnih umetnika (drug Đorđe Andrejević-Kun i Mate Zlamalik),

Zavoda za izradu novčanica (drug Tanasije Krnjajić) i

Trg. preduzeća »Jugofilatelija« (drug Ivan Šojat).

Radom Saveta rukovodi pomoćnik direktora Glavne direkcije pošta (drug Vladimir Šenk) u svojstvu predsednika Saveta. Pored toga u radu Saveta učestvuju: načelnik poštanskog odeljenja (drug Mirko Radalj) i rukovodilac biro-a za filateliju Glavne direkcije pošta (drug Dejan Tubinović). Diskusija, koja se vodila oko sadržaja rada Saveta, dovela je do zaključka da Savet treba da se bavi svim pitanjima koja zadiru u problematiku emisije maraka, no s tim da je uloga Saveta savetodavna i da konačnu odluku po svim pitanjima donosi direktor Glavne direkcije pošta. Međutim, treba napomenuti da, i pored insistiranja predstavnika SFJ, još uvek nije doneto rešenje u zvaničnoj formi o statusu Saveta kao tela koje će rasmatrati celokupnu problematiku emisije maraka.

Do sada je Savet održao tri sednice na kojima su, uglavnom, tretirana tekuća pitanja oko izdavanja maraka (program emisije za 1953 godinu, izbor motiva za prigodna izdanja u 1953 god. i t. sl.). Najkrupniji problemi sa kojima se susrećemo u našoj filateliji nisu, prema tome, još došli na dnevni red rada Saveta. Zbog toga mi očekujemo da će se Savet u najskorije vreme pozabaviti i tim pitanjima, jer se pravilna i zdrava emisiona politika, posebno kod prigodnih izdanja, ne može voditi, ako se, pored ostalog, ne reše i uslovi za dalji masovniji razvitak filatelije u našoj zemlji. Bilo bi, po našem mišljenju, veoma korisno kada bi, ne samo republički savezi, nego i sve naše podružnice, pa i svaki filatelista ponaosob, predložili preko SFJ na diskusiju sva ona pitanja čije bi rešavanje doprinelo bržem i svestranijem napretku filatelije u zemlji.

Redakcija časopisa »Filatelista« donosiće ubuduće za svoje čitaoce informacije o radu Saveta za izdavanje maraka.

R. A.

**P R E D U Z E Ć E Z A
E X P O R T ~ I M P O R T**

„PANONIJA“

NOVI SAD - JUGOSLAVIA

Telegram: „PANONIJA“ Novi Sad

Telefoni: 24-32, 24-65, 40-57, 23-63

Izvozi:

Voće i povrće u svežem, prerađenom i konzervisanom stanju, mak, sirak, med, jaja, živinu, divljač, creva, stoku, stočne proizvode i mesne konzerve.

Uvozi:

Južno voće svih vrsta, začine, surogate začina, natron papir, celofan papir, celulozne uloške za pakovanje jaja.

Pretstvaništva u: Minhenu i Beču.

Exportiert:

Obst und Gemüse im frischen, gedörrten und konserviertem Zustande, Mohn, Zirockstroh, Honig, Geflügel lebendig und geschlachtet, Wild getötet und für Zuchtzwecke, Därme, Rinder, Schweine, Schafe und Pferde zum Schlachten, Fleischprodukte u. Fleischkonserven, Viehfutter u. div. Landesprodukte.

Importiert:

Südfrüchte, Gewürze und deren Surrogate, Spezialamballagen für Obst, — Gemüse —, Eier und Geflügel-export.

Repräsentanzen:

München 25 — Thalkirchnerstrasse 133 — Telephon 75-141, Wien III — Landstrasser Hauptstrasse 1/II — Telephon B 51-431

Exporte:

Fruits et légumes frais, séchés ou conservés, Pavot, Paille et semence de Sorgho, Miel, Oeufs, Volailles vives ou saignées, Gibiers morts ou pour repeuplement, Boyaux, Bovins, Porcs, Moutons, Chevaux pour l'abattoir, Produits de viande, Fourrage et divers produits d'agriculture.

Import:

Fruits coloniaux, Epices et leur succédanées, Emballage special pour l'exportation de Fruit, Oeufs et Volailles.

Représentations à Munich et Vienne.